

тът“ това и чакал. Той се страхувал, че ако се прати неговото изложение по официален път, нито ще бжде чувт, нито пъкъ ще види султанът неговото произведение: невърнитѣ сановници ще го турятъ „миндеръ алтѣнда“ и — това ти кучка отнела. Дуалиститѣ прѣдполагали, че ако попадне тѣхното произведение непосредствено въ рѣцѣтѣ на Падишаха — въпросътъ е прѣдрѣшенъ. Тѣхната безгранична увѣра въ собствената си благонадежностъ и въ добротворството на великитѣ султани била тѣй голѣма, щото за минута не допускали мисълта, че личната воля — да би била тя волята на свѣтець — не е нищо прѣдъ волята на исторически сложилитѣ се обстоятелства, че, напримеръ, Девлетътъ по-скоро ще прѣкара подъ калжчѣ доброжелателитѣ, на послѣ и цѣлия християнски свѣтъ, отколото да позволи на гяура да се бърка въ неговитѣ държавни смѣтки. Нашитѣ дуалисти не сж знаели, или отъ слѣпа умраза противъ „прѣдателитѣ“ на идеално устроената империя, не искали да се съгласятъ, че съ Девлета можешъ да сътрудничишъ за съставянето на единъ политически режимъ на свобода и право збранъ въ тѣснитѣ рамки на безграничното неравенство. Правовата идея, както се бѣше сложила въ „международното право“ отъ срѣдата на миналия вѣкъ, бѣше една идея враждебна на султанитѣ и на измиращата бейлербейска класа, на която тѣ бѣха открили безжалостна война. Само страхътъ отъ европейска намѣса подвиваше понѣкога дебелиятъ турски инатъ.

Както и да е, мемоарътъ, дѣло на нашата национална мисълъ отъ сжщата епоха, трѣбвало да се прѣдаде на султанъ Абдулъ Азисъ.

Гължбъ Войвода се приготвилъ.

Прѣвъ м. май 1867. година къмъ лѣтния дворець на Абдулъ Азиса се запжтило непознато едно лице, прѣоблечено въ униформа на французки матросъ. Това било „пълномощникътъ“ на комитета, който идель да